

**Odporúčanie Slovenskej asociácie poisťovní 01/2016
o dodržiavaní zásad ochrany hospodárskej súťaže**

(ďalej len „Odporúčanie“)

Schválil:	Zhromaždenie SLASPO, uznesením č. 8 zo dňa 10.06.2016
Účinnosť:	01. 07. 2016
Dokument je záväzný pre:	SLASPO Zhromaždenie SLASPO Prezídium SLASPO Zamestnancov SLASPO Členov pracovných orgánov a pracovných skupín (zástupcov členských poisťovní SLASPO)
Verzia:	1
Vypracoval:	JUDr. Adriana Bandzi

OBSAH

1. Účel Odporúčania
2. Výklad pojmov
3. Hospodárska súťaž a jej právna úprava
 - 3.1. Vnútroštátna úprava
 - 3.2. Komunitárne právo
4. Zakázané konanie
 - 4.1. Prísne zakázané dohody
 - 4.2. Dohody, ktoré môžu mať negatívny dopad na súťaž
5. Dôsledky porušenia ochrany hospodárskej súťaže
6. Pravidlá komunikácie
 - 6.1. Všeobecné pravidlá
 - 6.2. Konkrétne pravidlá pri zdieľaní informácií a komunikácia a postupy v rámci pracovných orgánov a pracovných skupín SLASPO
 - 6.2.1. Zdieľanie informácií
 - 6.2.2. Komunikácia a postupy v rámci pracovných orgánov a pracovných skupín SLASPO
7. Miestne konanie Úradu
 - 7.1. Právomoci a postup inšpektorov Úradu pri miestnom konaní
 - 7.2. Postup zamestnancov SLASPO a členov pracovných orgánov a pracovných skupín SLASPO pri miestnom konaní

1. Účel Odporúčania

Účelom tohto Odporúčania Slovenskej asociácie poisťovní (ďalej len „SLASPO“) o dodržiavaní zásad ochrany hospodárskej súťaže je stanovenie základných zásad, ktoré je potrebné dodržiavať v súvislosti s prevenciou proti negatívnym dôsledkom porušenia zásad ochrany hospodárskej súťaže.

Toto Odporúčanie definuje, čo je hospodárska súťaž a stanovujú sa neželané formy konania. Tiež má napomôcť definovať prípady, kedy by mohlo nastať neželané porušenie pravidiel ochrany hospodárskej súťaže a stanoviť pravidlá správania sa v rizikových situáciách pri zdieľaní informácií a spolupráci v rámci pracovných orgánov a pracovných skupín SLASPO, ako aj navonok voči tretím osobám.

Zároveň ozrejmuje právomoci a postup inšpektorov Protimonopolného úradu (ďalej len „Úrad“) a stanovuje práva a povinnosti zamestnancov a členov pracovných orgánov a pracovných skupín SLASPO pri inšpekcii Úradu.

Toto Odporúčanie je určené zamestnancom SLASPO, ako aj členom jej pracovných orgánov a pracovných skupín (zástupcom členských poisťovní). Reguluje aktivity zástupcov jednotlivých členských poisťovní, ktoré sú uskutočňované v rámci SLASPO.

Dodržiavanie pravidiel hospodárskej súťaže umožňuje SLASPO udržiavať si povest' zodpovedného a nezávislého zástupcu záujmov členských poisťovní. Od svojich zamestnancov, ako aj od členov pracovných orgánov a pracovných skupín sa očakáva, že pravidlá ochrany hospodárskej súťaže budú dodržiavať a že sa budú vyhýbať situáciám, ktoré sú z pohľadu ochrany hospodárskej súťaže rizikové. SLASPO uplatňuje politiku nulovej tolerancie úmyselného porušovania pravidiel hospodárskej súťaže.

2. Výklad pojmov

SLASPO je Slovenská asociácia poisťovní. Je záujmovým združením poisťovní a zaistovní, ktoré majú oprávnenie vykonávať poisťovaciu a zaistovacia činnosť na území Slovenskej republiky. Asociácia je vytvorená za účelom organizovania a podpory vzájomnej pomoci, spolupráce a na zabezpečenie spoločných záujmov členských poisťovní.

Prezídium SLASPO je štatutárnym orgánom asociácie. Rozhoduje o veciach, ktoré sú mu vyhradené stanovami alebo určené zhromaždením.

Zhromaždenie SLASPO je najvyšším orgánom SLASPO.

Pracovné orgány a pracovné skupiny SLASPO sú pre účely tohto Odporúčania definované ako:

- Pracovným orgánom sa rozumie: Prezídium SLASPO, Zhromaždenie SLASPO a kontrolná komisia.
- Pracovná skupina je odborná sekcia zriadená prezídiom SLASPO z radov zamestnancov členov asociácie, zo zamestnancov asociácie, prípadne z ďalších poisťovacích a iných odborníkov pracujúcich mimo poisťovníctva pre riešenie odborných otázok poisťovníctva, ktorí vypracúvajú pre prezídium a zhromaždenie návrhy na riešenie odborných otázok poisťovníctva a členských poisťovní, prerokúvajú návrhy predložené inými, najmä štátnymi orgánmi a vypracúvajú k nim stanoviská pre sekretariát, prípadne podľa rozhodnutia prezídia a sekretariátu zastupujú asociáciu pri rokovaní s orgánmi mimo asociácie.

Relevantný trh je priestorový a časový súbeh ponuky a dopytu takých výrobkov, výkonov, prác a služieb, ktoré sú na uspokojenie určitých potrieb z hľadiska užívateľa vhodné alebo zastupiteľné. Cieľom definovania relevantného trhu je určiť konkurenčné podniky, ktoré sú schopné zapríčiniť narušenie, obmedzenie alebo ohrozenie hospodárskej súťaže, zároveň aj identifikovať všetky obmedzenia, ktorým musia dotknuté podniky čeliť. Relevantný trh je potrebné vymedziť, pokiaľ sa aplikujú súťažné pravidlá na dohody, ktoré môžu obmedziť, vylúčiť alebo narušiť hospodársku súťaž, na zákaz zneužívania dominantného postavenie podniku, ako aj na pravidlá upravujúce koncentrácie medzi podnikmi. Pojem relevantný trh má odlišný význam ako trh, ktorý je definovaný ekonomickou vedou.

Obrat je súčet tržieb, výnosov alebo príjmov z predaja tovaru bez nepriamych daní. Pri združení podnikateľov sa k obratu združenia podnikateľov podľa predchádzajúcej vety pripočíta aj súčet prijatých príspevkov členov tohto združenia.

Súťažne rizikové informácie a/alebo súťažne rizikové témy sú také informácie a/alebo témy, ktorých výmena by mohla znížiť strategickú neistotu na trhu medzi konkurentmi a mohla by vyvolať obmedzujúce účinky na hospodársku súťaž. Tieto by mohli obsahovať a/alebo súvisieť s:

- a) cenami (poistné a jeho vývoj, zložky a zmeny v metódach jeho výpočtu, zľavy a bonusy, zvýšenia, zníženia),
- b) zoznamom zákazníkov, výrobnými nákladmi,
- c) množstvami, aktuálnymi a plánovanými obratmi, ziskom, maržou,
- d) trhovými podielmi,
- e) dopytom klientov,
- f) poistnými podmienkami,
- g) produktovým portfóliom a plánovanými zmenami,
- h) štruktúrou produktov,
- i) ponukami pri výberových konaniach,
- j) územím predaja,
- k) marketingovými plánmi (reklama a marketingové postupy),
- l) technologickými inováciami, ktoré zatiaľ nie sú verejne známe,
- m) plánovanými investíciami,
- n) obchodnou alebo finančnou stratégiou a pod.,
- o) zdôrazňovaním, že niektorý člen je dominantným alebo vedúcim podnikom na trhu,
- p) informáciami alebo komentármi o situácii alebo vyhliadkach jednotlivých členov,
- q) naznačovaním, že členovia alebo trh ako taký je chránený pred zvýšenou alebo novou konkurenciou.

Úrad je Protimonopolný úrad Slovenskej republiky ako nezávislý ústredný orgán štátnej správy Slovenskej republiky pre ochranu hospodárskej súťaže.

3. Hospodárska súťaž a jej právna úprava

Hospodárska súťaž je vzájomné súperenie medzi dodávateľmi tovaru alebo služieb, ktorí sa snažia predáť čo najviac svojho tovaru alebo služieb. Úspech toho podniku, ktorý je efektívnejší a dokáže lepšie uspokojiť požiadavky svojich klientov kvalitnejším a lacnejším tovarom, sa často deje na úkor konkurencie. To je však princíp súťaže, kde víťazí ten najlepší. Z fungujúcej hospodárskej súťaže ťažia spotrebiteľia v podobe lacnejších cien tovarov alebo služieb, väčšieho výberu nových a vylepšených výrobkov a pod. Rovnako aj v poisťovníctve ťažia klienti poisťovní z konkurenčného boja medzi poisťovňami v podobe nižších sadziab a vyššej rozmanitosti ponuky poisťných produktov.

Prijatím zákona č. 136/2001 Z. z. o ochrane hospodárskej súťaže (ďalej len „ZOHS“) sa vytvorila štruktúra ochrany hospodárskej súťaže pred jej obmedzovaním, vylučovaním a skresľovaním a zároveň sa zaistili garancie štátu pri možnostiach kontroly súťaže a s tým spojenou ochranou ostatných súťažiteľov a spotrebiteľov. Následne, vzhľadom na účinnosť Nariadenia Rady (ES) č. 1/2003 o vykonávaní pravidiel hospodárskej súťaže, bolo potrebné adekvátne upraviť platnú legislatívu SR. Stalo sa to novelou ZOHS zákonom č. 204/2004 Z. z., účinným od 1. 5. 2004, čím sa naša úprava ochrany hospodárskej súťaže stáva plne kompatibilnou s komunitárnou úpravou protimonopolného práva.

Obmedzovaním súťaže podľa zákona je každé obmedzenie voľnosti konania podnikateľa na relevantnom trhu, najmä vylučovanie existujúcich alebo možných súťažných aktivít, skutočné alebo možné zníženie rozsahu konkurenčnej aktivity alebo skresľovanie konkurenčných podmienok. Protisúťažný efekt majú nielen dohody medzi priamymi konkurentmi (**horizontálne dohody**), ale aj **vertikálne dohody** medzi podnikateľmi, ktorí pôsobia na iných stupňoch distribučného reťazca, napr. vo vzťahu dodávateľ – odberateľ.

Predmetom súťažného práva je teda prevencia vzniku trhovej sily, ktorá by mohla byť zneužitá, zákaz zneužitia trhovej sily a zákaz dohôd medzi konkurentmi, ktorých cieľom je získať trhovú silu a/alebo obmedziť hospodársku súťaž.

3.1. Vnútroštátna právna úprava

V slovenskom práve je to predovšetkým spomínaný ZOHS.

- Osobnú pôsobnosť zákona vymedzuje okruh subjektov, na ktoré sa vzťahuje, čiže na podnikateľov a orgány štátnej správy a územnej samosprávy, ak ide o ich pôsobnosť, ktorá súvisí s hospodárskou súťažou. ZOHS upravuje pojem podnikateľ nasledovne:
1/obchodné spoločnosti a družstvá, živnostníci a tzv. slobodné povolania, ako aj ďalšie subjekty uvedené v § 2 Obchodného zákonníka,
2/ fyzické osoby a právnické osoby, ich združenia a združenia týchto združení, ak ide o ich činnosti a konania, ktoré súvisia alebo môžu súvisieť so súťažou bez ohľadu na to, či tieto činnosti a konania sú alebo nie sú zamerané na dosahovanie zisku.
- Vecná pôsobnosť je definovaná činnosťami, ktoré obmedzujú alebo môžu obmedzovať súťaž. Z pôsobnosti zákona sú vyňaté činnosti subjektov, ktoré na základe zákona poskytujú služby vo verejnom záujme a tieto, vzhľadom na charakter činnosti, nemôže postihovať kontrola súťaže (napr. poštová výhrada).
- Z pohľadu teritoriálnej pôsobnosti možno zákon uplatniť na činnosti, ktoré majú vplyv na súťaž a dochádza k nim:
 - a) na tuzemskom trhu,
 - b) v cudzine, ak vedú alebo môžu viesť k obmedzovaniu súťaže na tuzemskom trhu.

3.2. Právo EÚ

Základné nástroje ochrany hospodárskej súťaže v komunitárnom práve sú:

- články 101 a 102 Zmluvy o fungovaní Európskej únie,
- sekundárna legislatíva - predovšetkým Nariadenie Komisie č. 267/2010. Toto nariadenie stanovuje podmienky, pri splnení ktorých sú dve kategórie dohôd v oblasti poisťovníctva skupinovo vyňaté zo všeobecného zákazu dohôd, pretože sa u nich s dostatočnou istotou predpokladá pozitívny účinok na hospodársku súťaž (ďalej len „IBER“). Konkrétne ide o dohody o spolupráci medzi poisťovňami pri tvorbe štatistik a štúdií, ktoré umožňujú zlepšenie znalosti rizík a uľahčujú výpočet sadzby poistného. Druhou kategóriou sú dohody o spolupráci poisťovní pri vytváraní skupín spolupojistení a zaistení. Účinnosť nariadenia sa končí 31. marca 2017.
- oznamy Komisie (nemajú charakter všeobecne záväznej právnej normy, majú predovšetkým interpretačnú hodnotu),
- rozhodnutia Komisie,
- judikatúra Súdneho dvora Európskej únie (dáva rámcovej úprave podľa Zmluvy výklad a je nevyhnutné z nej vychádzať pri posudzovaní jednotlivých prípadov).

Na rozdiel od vnútroštátnej úpravy ochrany hospodárskej súťaže, ktorá chráni iba samostatnú súťaž, predmetom ochrany zo strany európskeho práva je aj nerušený obchod medzi členskými štátmi EU. Chráni nielen samotnú konkurenciu, ale aj voľný obchod medzi členskými štátmi.

4. Zakázané konanie

Táto časť Odporúčania upravuje jednotlivé spôsoby konania, ktorým by sa mali zamestnanci SLASPO a členovia pracovných orgánov a pracovných skupín mali v rámci svojej pracovnej činnosti vyhnúť, aby nedošlo k porušovaniu súťažného práva.

Konanie s konkurentami (horizontálne dohody)

Spolupráca má „horizontálnu povahu“ vtedy, ak ide o dohodu medzi skutočnými alebo potenciálnymi konkurentmi. Horizontálna spolupráca môže byť prostriedkom delenia sa o riziko, úspory nákladov, zvyšovania investícií, spoločného využívania know-how, zvyšovania kvality a rozmanitosti produktov a rýchlejšieho

zavádzania informácií. Na druhej strane, dohody o horizontálnej spolupráci môžu viesť k problémom s hospodárskou súťažou. K tomu dochádza vtedy, ak sa zmluvné strany dohodnú na určení cien alebo objemu produkcie, na rozdelení trhov, alebo ak spolupráca umožní zmluvným stranám uchovať si, získať alebo zvýšiť trhovú silu a tým negatívne ovplyvní trh, pokiaľ ide o ceny, produkciu, inovácie alebo rozmanitosť a kvalitu produktov.

Všetci členovia pracovných orgánov a pracovných skupín SLASPO, ktorí sú zároveň zástupcovia členských poisťovní musia mať neustále na pamäti, že pri svojom konaní v rámci SLASPO alebo vo vzťahu k SLASPO musia byť za každých okolností maximálne obozretní, aby nedošlo k porušeniu súťažného práva. Akékoľvek konanie súťažiteľov, resp. ich zástupcov s konkurenciou je vždy pre kontrolné orgány svojím spôsobom podozrivé a preto musí byť venovaná najväčšia pozornosť tomu, aby toto nebezpečenstvo bolo čo najmenšie. Rozhodnutia členských poisťovní (najmä tie obchodné) musia byť uskutočnené výhradne na základe vlastného uváženia členskej poisťovne. Poisťovne nemôžu v rámci pracovných orgánov a pracovných skupín SLASPO svoje obchodné rozhodnutia vzájomne konzultovať, a to ani neformálne. Nie každé rokovanie s konkurenciou má však protisúťažné následky. Spolupráca konkurentov je súťažným právom povolená, pokiaľ však nemá za cieľ alebo nespôsobuje obmedzenie súťaže, a ak prináša prospech spotrebiteľom.

Vzhľadom na potenciálne veľký počet druhov a kombinácií horizontálnej spolupráce a trhových okolností, v ktorých členské poisťovne pôsobia, je nemožné poskytnúť konkrétne odpovede pre každý možný scenár. Toto Odporúčanie sa v tejto časti pokúša pomôcť členským poisťovniam SLASPO pri posudzovaní zlučiteľnosti konkrétnej dohody s pravidlami ochrany hospodárskej súťaže.

Dohody medzi konkurentmi je možné rozdeliť do dvoch kategórií. V prvej skupine sú tie, ktoré podliehajú zákazu, pretože sú považované za kartely bez ohľadu na to, či majú v skutočnosti negatívny dopad na súťaž (teda či vedú k zvýšeniu cien). Ide o **prísne zakázané dohody**.

Do druhej skupiny spadá tá spolupráca medzi konkurentmi, kedy je potrebné skúmať skutočný dopad na súťaž na trhu (v tomto prípade sú zakázané dohody, ktoré majú za následok narušenie súťaže, resp. môžu mať **negatívny dopad na súťaž**).

4.1. Prísne zakázané dohody

V zmysle § 4 ods. 1 ZOHS, dohoda a zosúladený postup podnikateľov, ako aj rozhodnutie združenia podnikateľov, ktoré majú za **cieľ** alebo môžu mať za **následok** obmedzovanie súťaže, sú zakázané. V zmysle ZOHS rozhodnutím združenia podnikateľov je nielen právny akt orgánu združenia, ale aj odporúčanie orgánu združenia. Prísne zakázané sú akékoľvek dohody o cenách, objeme predaja, územnom rozdelení trhu, rozdelení zákazníkov, obmedzení kapacít. Tieto dohody sú vždy zakázané bez ohľadu na to, aký bol skutočný dopad dohody na trh (teda napr. bez ohľadu na to, či došlo k zvýšeniu ceny).

Zákaz sa teda vzťahuje na:

- a) *Dohody o priamom alebo nepriamom určení cien tovaru alebo iných obchodných podmienok* – ide o akúkoľvek dohodu medzi konkurentmi, ktorá má priamy alebo nepriamy vplyv na určovanie cien (teda napr. dohoda o zvýšení, znížení alebo zachovaní cien, dohody o určení minimálnej alebo maximálnej cene, dohoda o výške zliav, dohoda o prijatí rovnakého vzorca určeného na tvorbu cien a pod.). Za dohody o cenách sú považované aj dohody o nákladoch (nákladoch na mzdy, vybavenie, režijné náklady).
- b) *Dohody o územnom rozdelení trhu*, teda dohody o tom, že spoločnosť nebude ponúkať svoje produkty na určitom trhu alebo že obmedzí predaje na určitom trhu, ktorí je „pridelený“ inému konkurentovi.
- c) *Dohody o rozdelení klientov* - nie je možné dohodnúť sa o tom, že niektorá spoločnosť bude alebo nebude predávať určitému klientovi alebo určitej skupine klientov, alebo že určitá skupina klientov je „vyhradená“ konkrétnemu poisťovateľovi.
- d) *Dohody o obmedzení predaja* - každý podnik by si sám mal určovať, koľko produktov uvedie na trh. Súťažné právo zakazuje akékoľvek konanie, ktorého cieľom je obmedzovanie uvedenia určitých produktov na trh zo strany jednotlivých podnikov. Takéto dohody vytvárajú na trhu nedostatok a vedú k zvýšeniu cien.
- e) *Dohody medzi konkurentmi v rámci výberových konaní* - akákoľvek koordinácia účasti podnikateľov vo výberových konaniach (tendroch) organizovaných klientmi je zakázaná. Nezákonné sú nielen dohody o tom, že sa tendru niektorý z konkurentov nezúčastní, dohody o cenových ponukách, dohody o tom, kto sa stane víťazom tendra ale aj akákoľvek výmena informácií s ostatnými uchádzačmi o cenách či iných parametroch pripravovaných ponúk (neplatí však v prípade *dohôd o spolupráci poisťovní* pri vytváraní skupín splupostení a zaistení, ktorá spadá pod výnimky IBER) .

- f) *Dohody o objemoch predaja/kvótach* - zakázané sú akékoľvek dohody konkurentov o pridelení objemu predaja jednotlivým spoločnostiam alebo o percentuálnom podiele jednotlivých spoločností na trhu.
- g) *Dohody o bojkote* - zakázané sú akékoľvek dohody medzi konkurentami o tom, že nebudú obchodovať s určitými obchodnými partnermi. Zahŕňajú dojednania, na základe ktorých sa podniky zaväzujú, že nebudú nakupovať tovary alebo služby od konkrétneho dodávateľa, alebo že nebudú predávať svoje produkty konkrétnym klientom alebo skupine klientov.

4.2. Dohody, ktoré môžu mať negatívny dopad na súťaž

Do tejto kategórie dohôd patria tie formy spolupráce s konkurentmi, ktoré môžu, ale nemusia mať negatívny dopad na súťaž. To, či majú negatívny dopad, závisí vždy od konkrétnych okolností. Ide o:

- a) *Dohody o výmene informácií medzi konkurentmi* – výmena informácií s konkurentmi je zakázaná v tých prípadoch, kedy konkurentom umožňuje koordinovať ich konanie na trhu a/alebo odstrániť neistotu na trhu. Je potrebné zabrániť tomu, aby si členovia SLASPO vymieňali citlivé obchodné informácie. Tiež je potrebné zabrániť tomu, aby zamestnanci SLASPO, ktorí majú prístup k citlivým obchodným informáciám o trhovom správaní jednotlivých poisťovní, tieto informácie sprostredkovali zástupcom inej poisťovne. V tomto zmysle je potom tiež zakázané sprístupňovanie akýchkoľvek informácií o cenách, ich časovom vývoji, maržách, nákladoch, alebo budúcej obchodnej stratégii spoločnosti a pod. (avšak s výnimkou sprístupňovania historických informácií). Naopak, výmena alebo sprístupnenie verejne dostupných informácií spravidla nepredstavuje porušenie pravidiel ochrany hospodárskej súťaže.
- b) *Dohody o spoločnom nákupe* – pokiaľ sa dvaja alebo viac konkurentov dohodne, že budú spoločne nakupovať určité tovary, alebo služby potrebné pre ich pôsobenie na trhu, môže mať takáto dohoda protisúťažný dopad, pokiaľ zúčastnení konkurenti majú spolu vysoký trhovú podiel alebo pokiaľ takáto dohoda obmedzuje možnosť jednotlivých podnikov nakupovať predmetné tovary, alebo služby samostatne.
- c) *Dohody o spoločnom predaji* - sú zakázané práve vtedy, keď obmedzujú ich účastníkov – konkurentov – v možnosti slobodne a samostatne určovať svoju vlastnú predajnú alebo marketingovú politiku.

Konanie v rámci podnikateľských združení

Existencia podnikateľských združení, ako je napr. SLASPO a členstvo v nich, sú povolené. Podnikateľské združenia (komory, cechy, asociácie, kluby a pod.) presadzujú oprávnené záujmy svojich členov. Súťažné právo sa v plnom rozsahu aplikuje aj na kontakty v rámci obchodných združení ako aj na iné kontakty medzi konkurentmi. Výmena citlivých obchodných informácií medzi poisťovňami v rámci SLASPO alebo prostredníctvom SLASPO (avšak s výnimkou výmeny informácií na účely registra poisťovních udalostí v zmysle zákona o poisťovníctve) tak môže predstavovať zakázanú kartelovú dohodu.

Za protisúťažné by bolo považované konanie, kedy by napríklad SLASPO vydalo odporúčenie, aby členské poisťovne zvýšili cenu konkrétneho poisťového produktu o určitú čiastku, prípadne aby ponúkali určitý produkt za určitú minimálnu cenu a pod.

Protisúťažné by bolo tiež konanie, kedy by SLASPO umožňovalo alebo len tolerovalo, aby si členovia SLASPO na zasadnutiach pracovných orgánov a pracovných skupín vymieňali informácie o zamýšľaných cenách svojich produktov, objemoch predaja alebo ďalšie informácie o aktuálnom alebo zamýšľanom konaní.

Prísne dodržiavanie určitých pravidiel v súvislosti s činnosťou SLASPO zo strany ich zamestnancov ako aj členov pracovných orgánov a pracovných skupín je preto nevyhnutné.

5. Dôsledky porušenia hospodárskej súťaže

V prípade porušenia súťažného práva hrozia SLASPO, jej zamestnancom, jednotlivým poisťovňam a ich zamestnancom dôsledky v podobe pokút zo strany súťažných úradov, pracovnoprávne opatrenia, trestná a súkromnoprávna zodpovednosť za náhradu škody.

Hroziace následky pre SLASPO a jej členov:

- a) Vysoké pokuty - Úrad za porušenie zákazu dohody obmedzujúcej súťaž ukladá pokutu až do výšky 10 % z obratu za predchádzajúce účtovné obdobie (teda účtovné obdobie, za ktoré bola zostavená posledná účtovná závierka), a to aj opakovane. Úrad pri určovaní výšky pokuty prihliada aj na skutočnosti ako sú závažnosť porušovania zákona, dĺžku porušovania zákona a na iné skutočnosti (ako napr. opakované porušenie zákona, skutočnosť či bol podnikateľ iniciátorom alebo vystupoval ako vodca, vedomé sťaženie prešetrovania prípadu podnikateľom, dosiahnutie majetkového prospechu z protiprávneho konania podnikateľa).
- b) Súkromnoprávne žaloby na náhradu škody spôsobené protisúťažným konaním zo strany poškodených spotrebiteľov alebo zákazníkov.
- c) Neplatnosť uzavretých zmlúv.
- d) Poškodenie dobrého mena SLASPO a jej členov.

Následky hroziace zamestnancom:

- a) trestné stíhanie,
- b) postih za porušenie pracovnej disciplíny,
- c) ukončenie pracovného pomeru.

6. Pravidlá komunikácie

6.1. Všeobecné pravidlá komunikácie

Vo všeobecnosti je možné formulovať nasledujúce **základné pravidlá komunikácie**:

- a) SLASPO, ani žiadny jej zamestnanec alebo člen pracovného orgánu a pracovnej skupiny SLASPO, nesmie jednotlivým poisťovniam určovať, a to ani formou nezáväzného odporúčenia, akú obchodnú politiku majú na trhu realizovať,
- b) v akejkoľvek komunikácii smerujúcej voči SLASPO, vo vnútri SLASPO a aj zo strany SLASPO navonok, je potrebné dbať na to, že nesmie vzniknúť dojem, že poisťovne sa v rámci SLASPO prostredníctvom svojich zástupcov – členov pracovných orgánov a pracovných skupín dohadujú na spoločnom postupe na trhu, resp. že SLASPO alebo jej zamestnanci takúto koordináciu spoločného postupu sprostredkuje alebo jej akokoľvek napomáha,
- c) v rámci SLASPO je neprípustné riešiť otázku dennodenného vykonávania obchodných stratégií jednotlivých poisťovní,
- d) každý dokument súvisiaci s činnosťou SLASPO je potrebné pripravovať s vedomím, že môže byť predmetom kontroly zo strany Úradu,
- e) akékoľvek diskusie v rámci SLASPO by mali byť obmedzené na špecifické, vopred ohlásené témy,
- f) členovia SLASPO by si nemali vymieňať citlivé obchodné informácie a takéto informácie by ani nemali byť zo strany SLASPO poisťovniam sprístupňované.

S ohľadom na vyššie uvedené je potrebné vyhýbať sa niektorým témam a to tak, aby neboli ohrozené pravidlá ochrany hospodárskej súťaže.

Je potrebné **dôsledne sa vyhýbať** sa akejkoľvek komunikácii ohľadom **súťažne rizikových tém a/alebo informácií, ktoré sú definované v bode 2 tohto Odporúčania.**

Bezproblémovými témami, o ktorých je možné v rámci SLASPO diskutovať sú napríklad:

- a) nové právne predpisy v oblasti poisťovníctva, resp. v inej súvisiacej oblasti,
- b) rozhodovacia činnosť súdnych alebo správnych orgánov,
- c) požiadavky orgánu dohľadu,
- d) všeobecné trendy na trhu poisťovníctva, vrátane vývoja škôd a pod.,
- e) všeobecné sociálne alebo ekonomické trendy,
- f) podpora technologického rozvoja,
- g) propagácia produktov v oblasti poisťovníctva vo všeobecnej rovine (nie však v rovine konkrétnych produktov),
- h) organizácia konferencií a iných podobných akcií,
- i) spoločné štandardy, normy a pod. (za predpokladu, že nemajú ani potencionálne negatívny dopad na súťažné správanie sa poisťovní na trhu),

- j) súčinnosť poisťovní v rámci tém, ktoré sú súťažne neutrálne (napr. žiaduce správanie sa z hľadiska životného prostredia, empirickému výskumu nehôd a pod.),
- k) poisťovacie podvody.

6.2. Konkrétne pravidlá pri zdieľaní informácií, komunikácia a postupy v rámci pracovných orgánov a pracovných skupín SLASPO

6.2.1. Zdieľanie informácií v rámci SLASPO

6.2.2. Neprípustné zdieľanie informácií:

Sprístupňovanie informácií o jednotlivých členských poisťovniach SLASPO napríklad o technickom poistnom za poistné produkty, informácie obsahujúce počet poistných zmlúv, poistných plnení, nákladoch na poistné plnenia, škodovosti, rezervách na poistné plnenia a pod., ďalej len „informácie“, by sa mohli považovať za **dohodu o výmene citlivých informácií** v zmysle § 4 ZOHS a v zmysle čl. 101 ods. 1 ZFEÚ. Takáto výmena informácií je zakázaná vtedy, keď sa odohráva medzi súťažiteľmi na jednom relevantnom trhu. Z dôvodu, že každý člen SLASPO je zastúpený v takmer každej oblasti poistenia na relevantnom trhu, je možné každú z členských poisťovní SLASPO považovať za reálneho alebo minimálne potenciálneho konkurenta.

Ak by teda SLASPO takýmito údajmi disponovalo, musí z vyššie uvedeného dôvodu zabezpečiť, aby nedošlo k výmene strategických údajov medzi členskými poisťovňami, ktoré by mohli znižovať neistotu na trhu (napr. výška poistného, zoznamy poistených, množstvá, obraty, predaje a pod.) a bolo by možné na ich základe zistiť konkrétne obchodné aktivity konkurenta, a tak rozhodnúť o vlastných krokoch v obchodnej politike.

Rovnako je neprípustné v rámci SLASPO sprostredkovať výmenu individualizovaných údajov o konkrétnych poisťovniach, ktorá by mohla uľahčiť zakázanú dohodu na trhu.

6.2.3. Prípustné zdieľanie informácií

- **výlučne agregované údaje za celý poistný trh v anonymizovanej podobe**, pričom informácia zo strany SLASPO môže obsahovať len označenie umiestnenia jednotlivých poisťovní v rámci trhu vo vzťahu ku každý poisťovni osobitne.
- historické údaje na úrovni spoločností ; avšak vzhľadom na to, že pre posúdenie, či sú údaje historické, neexistuje presne stanovená hranica (v jednom rozhodnutí EK boli za historické uznané údaje staršie ako jeden rok), bude SLASPO považovať za historické údaje tie údaje, ktoré poisťovne zverejňujú ihneď po skončení hospodárskeho roku (dôvodom je, že takéto údaje podliehajú zverejneniu v Registri účtovných závierok a teda už ich nemožno považovať za citlivé).

6.2.4. Komunikácia a postupy v rámci pracovných orgánov a pracovných skupín SLASPO

V súvislosti s komunikáciou na úrovni SLASPO je nutné vychádzať z toho, že členovia pracovných orgánov a pracovných skupín SLASPO sú súčasne zástupcami jednotlivých poisťovní. Z uvedenej skutočnosti vyplývajú tieto pravidlá pre komunikáciu:

- a) **výmena rizikových informácií** - je neprípustné, aby si členovia pracovných orgánov a pracovných skupín v rámci ich zasadnutí, prípadne akýmkoľvek iným spôsobom v rámci SLASPO, medzi sebou priamo vymieňali informácie predstavujúce súťažne rizikové témy,
- b) **sprístupnenie rizikovej informácie**
 - ✓ je neprípustné, aby súťažne rizikové informácie, ktoré SLASPO, resp. jej zamestnanec získa od jednotlivých členských poisťovní, resp. ich zástupcov, boli sprístupnené ostatným členom pracovných orgánov a pracovných skupín SLASPO (s výnimkou štatistik, štúdií a iných dokumentov splňujúcich požiadavky na agregáciu a vek údajov),
 - ✓ pokiaľ člen pracovného orgánu SLASPO v dôsledku akéhokoľvek nedopatrenia zo strany SLASPO alebo v rámci SLASPO získa prístup k súťažne rizikovým informáciám, nemôže byť sprístupnená iným zástupcom poisťovní,

- c) **záznam o rizikovej informácii** - v prípade, ak je súťažne riziková informácia sprístupnená v rámci zasadania pracovného orgánu alebo pracovnej skupiny SLASPO, musí byť o tejto skutočnosti vyhotovený písomný záznam, v ktorom bude uvedený zdroj informácie, jej obsah, dátum a spôsob jej získania, dátum nahlásenia informácie a spôsob vybavenia danej záležitosti. Tento zápis by mal súčasne obsahovať vlastnoručne podpísané čestné prehlásenie dotknutého príjemcu informácie, že sa dotknutej informácie dištancuje, nevyužije ju vo svoj vlastný prospech ani v prospech inej osoby, bude ju zachovávať v tajnosti a zdrží sa jej šírenia vo vzťahu k akejkolvek poisťovni alebo inej osobe.
- d) **nakladanie s rizikovými informáciami** - v prípade, ak majú byť v rámci SLASPO spracované informácie o jednotlivých členských poisťovniach, ktoré predstavujú súťažne rizikové informácie, je nutné, aby každá zúčastnená členská poisťovňa tieto informácie zaslala nezávisle na iných poisťovniach sekretariátu SLASPO, prípadne určeným zamestnancom SLASPO, ktorí nebudú zástupcami žiadnej poisťovne a budú výhradne v pracovnoprávnom pomere k SLASPO. Rizikovosť informácií použitých v rámci činnosti prezídia, resp. iných pracovných orgánov a pracovných skupín SLASPO posudzujú zodpovední zamestnanci SLASPO. Ak sa zistí, že niektoré informácie sú súťažne rizikové, je potrebné zaistiť, aby tieto informácie neboli zo strany SLASPO a jej zamestnancov v žiadnom prípade sprístupnené členom pracovných orgánov a pracovných skupín SLASPO, ani poisťovniam samotným. Zamestnanci sú v súvislosti s nakladaním so súťažne rizikovými informáciami viazaní povinnosťou mlčanlivosti,
- e) **povinnosť uchovávať tajomstvo** - ak zamestnanec SLASPO obdrží akékoľvek informácie, ktoré môžu mať charakter súťažne rizikovej informácie, je povinný ich uchovávať v tajnosti a nesprístupniť ich iným osobám,
- f) **zverejňovanie rizikových informácií** - prehlásenia pre tlač, prípadne pre orgány štátnej moci resp. iné tretie osoby je možné podávať len vo forme všeobecných tendencií na trhu, všeobecných otázok ekonomického vývoja, právnych alebo technických otázok. Je prísne zakázané zverejňovať súťažne rizikové informácie, informácie o aktuálnom trhovom správaní sa na trhu konkrétnych poisťovní a ich obchodnej politike,
- g) **zákaz diskusie na rizikové témy** - jednotliví členovia pracovných orgánov a pracovných skupín – zástupcovia členských poisťovní musia vyhýbať diskusiám, ktoré sa týkajú cien, cenovej politiky (súčasnú cenu, zľavy, náklady, marže a pod.), vymieňať si navzájom cenníky. Tiež sú zakázané témy týkajúce sa objemov predaja, podielov na trhu, dohody o obmedzovaní predajov, rozdelení teritória, ako aj dohody o obmedzení predaja služieb určitému druhu zákazníkov a o obmedzení predajných kapacít,
- h) **prehlásenie o nevyužití rizikovej informácie** - v prípade, ak zástupca členskej poisťovne alebo zamestnanec SLASPO obdrží súťažne rizikovú informáciu, je povinný okamžite prehlásiť, že s obsahom takejto informácie nesúhlasí, nebude tieto informácie pri svojej činnosti zohľadňovať, ani s nimi narábať a nesúhlasí so šírením takýchto informácií,
- i) **povinnosť predsedajúceho** - ak účastníci pracovného orgánu alebo pracovnej skupiny začnú diskutovať na súťažne rizikové témy, je predsedajúci pracovného orgánu alebo pracovnej skupiny, resp. zamestnanec SLASPO povinný na túto skutočnosť upozorniť, prípadne ak by sa v danej téme pokračovalo, sú povinní zasadnutie ukončiť a o tejto skutočnosti vyhotoviť zápisnicu. Do zápisnice je potrebné uviesť obsah súťažne rizikovej informácie a/alebo témy, mená všetkých zúčastnených, kto informáciu a/alebo tému vyvolal, reakcie ďalších účastníkov konania, výzvu na ukončenie zverejňovania takejto informácie a/alebo témy, čas ukončenia zasadania a akékoľvek ďalšie významné skutočnosti.

7. Inšpekcia Úradu

7.1. Právomoci a postup inšpektorov Úradu pri inšpekcii

Právomoci Úradu pri výkone inšpekcie v priestoroch a dopravných prostriedkoch dohliadaného subjektu (ďalej len „SLASPO“), ktoré súvisia s jeho činnosťou alebo konaním (teda v priestoroch SLASPO) sú veľmi široké. Pri plnení úloh podľa ZOHS majú zamestnanci Úradu ako aj osoby poverené plnením úloh patriacich do pôsobnosti úradu (ďalej len „inšpektor“) právo vstupovať do všetkých priestorov a dopravných prostriedkov SLASPO, ktoré súvisia s jeho činnosťou alebo s jeho konaním s cieľom vykonať inšpekciu.

Zamestnanci SLASPO sú povinní podrobiť sa výkonu inšpekcie uskutočňovanej inšpektormi. Inšpektori sú pri výkone inšpekcie povinní preukázať sa písomným poverením vydaným podpredsedom úradu a služobným preukazom.

Rovnopis poverenia na výkon inšpekcie predloží (odovzdá) inšpektor pri začatí inšpekcie, v priestoroch SLASPO a/alebo dopravných prostriedkoch, kde sa má inšpekcia vykonať, je povinný preložiť rovnopis poverenia na výkon inšpekcie a oboznámiť SLASPO alebo zamestnancov SLASPO s predmetom inšpekcie v rozsahu poverenia na výkon inšpekcie, podať poučenie o právach a povinnostiach, ako aj o následkoch neumožnenia vykonania inšpekcie, príp. inej formy marenia spolupráce v priebehu výkonu inšpekcie.

Inšpektori môžu požiadať o použitie technických zariadení a dátových nosičov (HDD, PC, notebook, USB, DVD, CD-ROM, káble, tlačiareň, kopírovací stroj atď.). V prípade, že nepožiadajú o použitie technických zariadení a dátových nosičov, použijú technické zariadenia a dátové nosiče zabezpečené Úradom.

Inšpektori sú oprávnení v priebehu inšpekcie:

- a) zapečatiť podklady alebo nosiče, na ktorých sú informácie zaznamenané, zapečatiť priestory SLASPO a ich vybavenie, ako aj dopravné prostriedky SLASPO na určitý čas a v rozsahu nevyhnutnom na vykonanie inšpekcie,
- b) odňať podklady alebo nosiče, na ktorých sú informácie zaznamenané, na nevyhnutný čas s cieľom vyhotoviť kópie alebo získať prístup k informáciám, ak inšpektori nemôžu počas výkonu inšpekcie, najmä z technických dôvodov, získať prístup k informáciám alebo vyhotoviť kópie podkladov alebo dokumentov,
- c) zabezpečiť si vstup do priestorov a dopravných prostriedkov SLASPO, otvoriť uzatvorené priestory a ich vybavenie alebo si iným spôsobom zabezpečiť prístup k podkladom alebo nosičom, na ktorých sú informácie zaznamenané,
- d) zabezpečiť si prístup ku všetkým informáciám, ktoré boli uložené v akejkoľvek elektronickej podobe na dátových nosičoch, alebo ktoré boli vytvorené v akejkoľvek elektronickej podobe, alebo ku ktorým má SLASPO a jeho zamestnanci prístup v súvislosti s činnosťou SLASPO, vrátane informácií, ktoré sú uložené v akejkoľvek elektronickej podobe na dátových nosičoch iných subjektov a SLASPO k nim má prístup a využíva ich pre svoju činnosť,
- e) inšpektori sú ďalej oprávnení vyhotoviť kópie akýchkoľvek informácií v listinnej podobe, všetkých počítačových údajov a podkladov uložených v akejkoľvek elektronickej podobe na dátovom nosiči.

Zamestnanci SLASPO sú povinní na účely vykonania inšpekcie a v priebehu výkonu inšpekcie:

- a) umožniť inšpektorom vstup do priestorov a dopravných prostriedkov SLASPO, otvoriť uzatvorené priestory a ich vybavenie alebo iným spôsobom zabezpečiť prístup k podkladom alebo nosičom, na ktorých sú informácie zaznamenané,
- b) spolupracovať s inšpektormi a poskytovať potrebnú súčinnosť a umožniť riadne vykonanie inšpekcie,
- c) podať vysvetlenie a predložiť informácie a podklady nevyhnutné pre činnosť inšpektorov, resp. úradu bez ohľadu na nosič, na ktorom sú zaznamenané,
- d) zabezpečiť prístup ku všetkým podkladom, informáciám a dátam v elektronickej podobe,
- e) zabezpečiť neporušenie pečate v prípade, ak inšpektori zapečatia podklady alebo nosiče, na ktorých sú informácie zaznamenané, priestory a ich vybavenie, ako aj dopravné prostriedky.

Pri vykonaní miestneho konania je dôležité privolať si právnu pomoc v priebehu inšpekcie, je potrebné však upozorniť na skutočnosť, že prítomnosť právneho zástupcu nie je zákonnou podmienkou jej vykonania a jeho neprítomnosť nemá vplyv na začatie inšpekcie, priebeh inšpekcie a ani na posudzovanie zákonnosti inšpekcie. Inšpektori môžu určitý primeraný čas (cca 30 minút) počkať na príchod právneho zástupcu SLASPO, čo však nebráni tomu, aby do jeho príchodu vykonali neodkladné úkony potrebné na zabezpečenie (zaistenie) objektov, podkladov, informácií a dátových nosičov, ktoré môžu tieto podklady a informácie obsahovať.

Inšpektori majú právo od SLASPO a jeho zamestnancov požadovať informácie a podklady, ktoré sú nevyhnutné pre ich činnosť bez ohľadu na nosič, na ktorom sú zaznamenané, vyhotovovať z nich kópie a výpisy (v elektronickej alebo v listinnej forme) alebo vyžadovať ich úradne overené preklady do slovenského jazyka, vyžadovať ústne alebo písomné vysvetlenie a vyhotovovať si zvukový záznam z ústne podaného vysvetlenia.

V priebehu inšpekcie môžu inšpektori vykonať vyhľadávanie v dokumentoch v elektronickej podobe (v PC, notebookoch, tabletoch mobilných telefónoch, DVD, CD-ROM, USB a pod.) na základe kľúčových slov určených

inšpektormi. Zoznam kľúčových slov inšpektori neposkytujú vopred. Presný zoznam kľúčových slov použitých na inšpekcii sa uvádza v zápisnici z inšpekcie.

Inšpektori môžu výkon inšpekcie kedykoľvek a aj opakovane prerušiť, a teda inšpekcia môže trvať viac dní. V takom prípade sa priestory SLASPO, kde sú uložené dokumenty, elektronické zariadenia a dátové nosiče, ktoré neboli ešte prehľadané (vyselektované), resp. priestory, ktoré ešte vôbec neboli prehľadané, zapečatia. O zapečatení sa spíše zápisnica. V dohodnutý deň sa zapečatené priestory odpečatia a pokračuje sa v inšpekcii.

Inšpektori sú povinní upovedomiť SLASPO, že môže označiť, ktoré informácie alebo podklady predkladané úradu v priebehu inšpekcie považuje za predmet obchodného tajomstva alebo ktoré považuje za dôverné informácie.

O priebehu inšpekcie vyhotovia inšpektori zápisnicu, ktorú podpisujú inšpektori, generálny riaditeľ SLASPO, prípadne aj ďalšie prítomné osoby. Podpísaním zápisnice sa považuje inšpekcia za skončenú. Inšpekcia je skončená aj vtedy, ak niektorá z osôb prítomných pri inšpekcii odmietla podpísať zápisnicu; dôvody odmietnutia sa uvedú v zápisnici.

7.2. Postup zamestnancov SLASPO a členov pracovných orgánov a pracovných skupín SLASPO pri miestnom konaní

- **Identifikácia** - Po vstupe inšpektorov Úradu do priestorov SLASPO je potrebné inšpektorov vyzvať k ich identifikácii s uvedením mena a ich funkcie a požiadať o predloženie ich služobných preukazov. Je dôležité preskúmať písomné poverenie na vykonanie miestneho konania a to Legislatívnou sekciou SLASPO, resp. právnym zástupcom SLASPO. Písomné poverenie musí obsahovať meno, priezvisko a funkciu osoby vydávajúcej poverenie, označenie SLASPO, časový rozsah vykonávania inšpekcie, predmet a účel inšpekcie, meno a priezvisko zamestnanca Úradu povereného výkonom inšpekcie, poučenie o právach a povinnostiach, podpis osoby, ktorá poverenie vydala, číslo poverenia a odtlačok pečiatky Úradu.
- **Kontaktovanie** - po prvom kontakte s inšpektormi Úradu je každý zamestnanec SLASPO povinný kontaktovať generálneho riaditeľa a Legislatívnu sekciiu SLASPO.
- **Privolanie právneho zástupcu** - Inšpektori môžu určitý primeraný čas (cca 30 minút) počkať na príchod právneho zástupcu SLASPO až do začatia miestneho konania, čo však nebráni tomu, aby do jeho príchodu vykonali neodkladné úkony potrebné na zabezpečenie dôkazných prostriedkov.
- **Poskytnutie súčinnosti** - zamestnanci SLASPO majú povinnosť poskytnúť súčinnosť pri vykonávaní vyššie uvedených úkonov. Je možné odporučiť, aby väčšina spomínaných úkonov bola, pokiaľ je to možné, posunutá až na dobu po príchode právneho zástupcu SLASPO. SLASPO a všetci zamestnanci SLASPO, ako aj členovia pracovných orgánov a pracovných skupín SLASPO majú povinnosť poskytnúť inšpektorom súčinnosť pri výkone miestneho šetrenia a strpieť jeho priebeh. V prípade neposkytnutia súčinnosti môže Úrad uložiť pokutu.
- **Zdvorilosť a spolupráca** - pri komunikácii s inšpektormi sa vyžaduje zdvorilé správanie sa a vytvorenie atmosféry spolupráce.
- **Formálnosť odpovedí** - všetci zamestnanci SLASPO, ako aj členovia pracovných orgánov a pracovných skupín SLASPO sú povinní reagovať výlučne na formálne otázky inšpektorov Úradu (pričom sa odporúča jasne a výstižne odpovedať len na to, na čo sa inšpektori pýtajú a zároveň nehovoriť o tom, čo nebolo predmetom otázky a viacej tému nerozvádzať) a súčasne trvať na ich zaznamenaní do zápisnice o priebehu miestneho konania. Je potrebné vyhnúť sa akýmkoľvek neformálnym rozhovorom s inšpektormi Úradu o pozícii v SLASPO, o činnosti SLASPO, stratégií a pod..
- **Zákaz sebaobviňovania** - v rámci poskytnutia vysvetlenia inšpektorom Úradu, nie je žiadny zamestnanec SLASPO ani člen pracovného orgánu SLASPO povinný odpovedať na otázky, ktoré by ich, alebo osoby im blízke mohli vystaviť trestnému stíhaniu a je oprávnený na tieto otázky odmietnuť odpovedať a zároveň kontaktovať Legislatívnu sekciiu SLASPO, resp. právneho zástupcu SLASPO.